

A megfelelő szélességű hagyássávok bűvőhelyet nyújtanak a rovaroknak és más fajoknak

A LIFE IP GRASSLAND-HU
(LIFE17 IPE/HU/000018) projekt az Európai Unió
LIFE Programjának támogatásával valósul meg.

**Kiskunsági
Nemzeti Park**

GRASSLANDHU

- a kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt legalább öt munkanappal a földhasználónak írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzetipark-igazgatóságnak

A kaszálási bejelentő nyilatkozat az alábbi linken érhető el:
<https://www.knp.hu/hu/kaszalasi-bejelento>

- gyepterületen a szalmas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos

A gyepen hagyott kaszálék és bála leárnyékolja a felnövekvő vegetációt, alatta befulladás a gyeperület és gyomosodást idéz elő.

Egyéb, általános szabályok:

- Tilos a belvív elvezetése a gyepről, illetve a gyeperület öntözése.
- A gazdálkodási tevékenység során a gyeperület maradó károsítása tilos.
- Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kiszórása tilos.
- Az illetékes természetvédelmi hatóság engedélye szükséges a nád irtásához.

A gyeperületeket veszélyeztető – Natura 2000 területen nem szabályozott – tényezők közül az alábbiak az helytelen gazdálkodás módjából fakadnak:

- túl alacsony (10 cm alatti) tarlót hagyó kaszálás;
- kaszálás időpontjának helytelen megválasztása;
- többszöri kaszálás arra alkalmatlan területen és időjárású évben;
- Elégtelen méretű kaszátlan sávok meghagyása (2-3 méternél keskenyebb) ;
- Nem megfelelő kaszával végzett kaszálás: több kaszátípus veszélyezteteti a gyepek ökológiai állapotát. A kemper kasza tönkretesz a gyepek zsombékos szerkezetét, megszünteti a terület mikrodomborzatát. A szársértő kasza a belekerült élőlényeket a növényzettel együtt összezúzza, összeroppantja. Ezek a típusok kerülendők.

Kiadja: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
6000 Kecskemét, Liszt Ferenc u. 19.

Tel.: +36 76/482-611, e-mail: titkarsag@knp.hu

www.knp.hu, www.facebook.com/KiskunsagiNemzetiPark

Grafika: Szűcs Ferenc

Fotók: Kolon-tavi archívum, Danyik Tibor, Lóránt Miklós
A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési

Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával

(LIFE17 IPE/HU/000018)

www.grasslandlifeip.hu, fb.com/grasslandlifeip

2021.

KASZÁLÁS NATURA 2000 TERÜLETEN

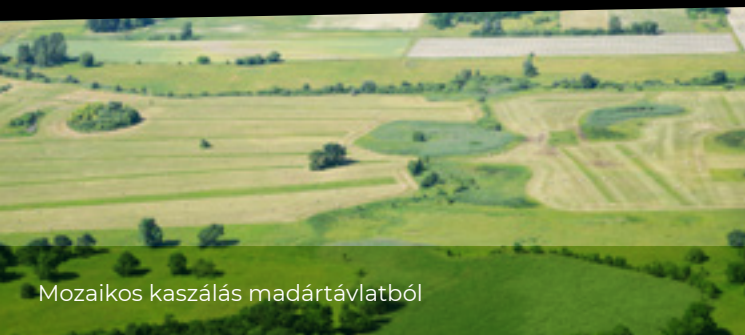

A Natura 2000 az Európai Unió ökológiai hálózata, melyhez hazánk 2004-ben csatlakozott és kijelölte a Natura 2000 területeket. A hálózat célja, hogy biztosítsa az EU területén ritka és veszélyeztetett élőhelyek, valamint növény- és állatfajok fennmaradását. A kijelölt területek jelentős része gyepterület, ahol a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelmének túl a fenntartó és értékőrző gazdálkodást is biztosítja.

Kaszálás során kötelező a vadriasztó lánc használata

Gyepterületeink hagyományos hasznosítási módja a kaszálás, amely a legelő állomány csökkenésével mind nagyobb területen válik jellemző területhasználati móddá. A kaszálás mezőgazdasági hasznán túl fontos szerepe van az élőhelyek fenntartásában és hosszú távú megőrzésében is. Segít megakadályozni a területek nem kívánt cserjésedését, továbbá segít megállítani és visszaszorítani az idegenhonos inváziós növényfajok terjedését. A nem megfelelő időben, módon és technikával végzett kaszálás azonban komoly károkat is okozhat a gyepek élővilágában, valamint megváltoztathatja a vegetáció szerkezetét és fajösszetételét.

Mozaikos kaszálás madártávlatból

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó gazdálkodási szabályokat a „*az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről*” szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet és speciálisan a kaszálásra vonatkozó „*a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól*” szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet tartalmazza. Utóbbi jogszabály kimondja, hogy a gyepterületeket legeltetéssel és kaszálással kell hasznosítani, amelyet a következő előírások betartása mellett szükséges végezni:

- a terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni

Kaszálást követően a gyepterület elveszíti aktuális biomasszájának nagyobb részét, amely élő- és bűvőhelyet jelent fajok sokaságának. Bűvősávok meghagyásával a kis élőhelyfoltok menedéket jelentenek a növényzet felújulásáig. Lehetőséget biztosít a növények magérlelésére, egyes specialista fajok pedig csak itt találják meg szaporodási időben tápnövényüket. A bűvősávok térbeli elhelyezkedését a terület adottságaihoz kell igazítani, sűrűségük és szélességük kialakításánál törekedni kell a minél szélesebb, de legalább 5 méter széles sávok hagyására.

(Amennyiben a terület nagymértékben gyomosodó, illetve magas az inváziós, tájidegen fajok aránya, lehetőség van a kötelezettség alól mentesülni, vagyis a bűvősávok elhagyására. Ebben az esetben nyilatkozatot kell küldeni az illetékes nemzetipark-igazgatóság részére.)

- napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos

Az állatok nagy része éjjel nem aktív, emiatt jóval kisebb eséllyel tudnak elmenekülni, valamint éjjel menekülés helyett inkább a megbújást választják túlélési stratégiának.

- a kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni

A kaszálás térbeli menete az élővilág szempontjából kiemelkedő fontosságú. Az állatok menekülését biztosító ún.

Mivel a túzok talajon fészkel, a költés megsemmisülésének nagy esélye van

„kiszorító kaszálást” kell végezni, amely során a terület közepéről indulva kifelé szükséges a munkát végezni, ez biztosítja, hogy a menekülő élőlények ne essenek csapdába a még kaszálásra váró gyepfoltban.

- a kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező

A vegetációban megbúvó állatok túlélési esélyét növeli a vágófelület elé szerelt vadriasztó lánc, amely „zavarással” menekülésre készíti a meglapuló egyedeket még a kasza előtt. A láncfüggönyös vadriasztót minimum 4 méterrel szükséges a kasza előtt rögzíteni, láncsűrűsége 5-8 cm legyen.

Kaszálás során fokozottan védett madárfaj (túzok, haris, hamvas rétihéja) fészke vagy fiókáinak megtalálása esetén a munkavégzést azonnal be kell szüntetni, és értesíteni kell a területileg illetékes nemzetipark-igazgatóságot, illetve természetvédelmi őrt. A megtalált fészkek körül védőzónát szükséges kialakítani, ennek nagysága a Magas Természeti Értékű Területekre vonatkozó célprogramokban résztvevő gazdálkodók számára 1 hektár.

A fészkek körüli kialakított védőzóna hatóságilag elrendelt eseti korlátozásnak minősül, így annak területe beleszámít a Natura 2000 gyepterület földhasználatáról szóló rendelet 4. § (1) bekezdése által előírt 5-10%-os kaszátlan terület fennhagyásába.

- az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos

Egyes inváziós növényfajok sikeresen visszaszoríthatók a megfelelő időben és módon végzett kaszálással, míg más fajok terjedését inkább segíti. Szükség esetén célszerű szakmai segítséget kérni az illetékes nemzetipark-igazgatóság szakembereitől.

A Natura 2000 területeken előforduló közösségi jelentőségű fajokat és élőhelyeket veszélyeztető inváziós és termőhelyidegen növényfajok, amelyek

- kaszálással és egyéb mechanikai (pl. száruzás) módon hatékonyan kontrollálhatók:

gyalogakác (*Robinia pseudo-acacia*)
kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*)
magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)

- kaszálással és egyéb mechanikai módon NEM kontrollálhatók:

akác (*Robinia pseudo-acacia*)
bálványfa (*Ailanthus altissima*)
japánkeserűfű fajok (*Fallopia spp.*)
selyemkóró (*Asclepias syriaca*)